

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1:	De cockpit van uw pc	1
	De computer starten	1
	De beeldtaal van Windows	1
	Rondneuzen met de muis	2
	Apparaten leren praten	3
	Klikken met de muis: altijd links, behalve...	6
	Het berichtgebied	8
	Verkenner openen en sluiten	9
	Het snelmenu – de rechtermuisknop	11
	Paniek	13
	Windows en de computer afsluiten	14
Hoofdstuk 2:	Bureau met uitzicht	18
	Verkenner openen en sluiten	19
	Venster maximaliseren	19
	Venster minimaliseren	20
	Een programma starten	21
	Plaknotities openen	22
	Vensters ordenen	25
	Handig bladeren met sneltoetsen	27
	Taakweergave	28
	Vensters sluiten	29
	Vensterafmetingen veranderen	29
	Klikken-en-slepen	29
	Schuifbalken	31
	Handige sneltoetsen	32
	Een venster verplaatsen	34

	Het startmenu	35
	Alle apps op een rij	36
	Plaknotities	36
	Het menu van Plaknotities	37
	Plaknotities sluiten	38
	De Rekenmachine	39
Hoofdstuk 3:	Typen en teksten	42
	WordPad starten	43
	WordPad openen	43
	WordPad via het startmenu	45
	Tekst typen en opslaan	46
	Het geheugen en de vaste schijf	49
	Document opslaan	50
	Het document openen met Verkenner	51
	Opslaan en sluiten	52
	Nog meer manieren om een document te openen	54
	Tekst bewerken	56
	Doortypen en terugloop	57
	Opslaan als	58
	Tekst opmaken	59
	Tekst of alinea opmaken	62
	Opsomming en nummering	65
	Regelafstand en alinea-afstand	66
	Opslaan met de sneltoets	67
	Uitlijning	68
	Schuiven, knippen, kopiëren en plakken	69
	Tekst verschuiven	69
	Knippen en plakken	69
	Accenten	71
	Het schermtoetsenbord	71

Hoofdstuk 4:	Paden in Windows	74
	Verwarring	75
	Terug naar Deze pc	75
	Directory's en paden	76
	Desktop en bureaublad	79
	Een nieuwe map maken en vullen	80
	Een document of map verplaatsen	81
	Opslaan en openen	81
Hoofdstuk 5:	Pictogrammen en snelkoppelingen	84
	Een programma aan de taakbalk vastmaken	85
	Een programma losmaken van de taakbalk	86
	Van bureaublad naar taakbalk	87
	Een geopend programma aan de taakbalk vastmaken	87
	Handige binnendoortjes naar documenten	87
	Favoriete map in Snelle toegang zetten	88
	Map verwijderen uit Snelle toegang	88
	Favoriet document in de taakbalk	89
	Een snelkoppeling op het bureaublad	90
	Een pictogram op het bureaublad verplaatsen	92
	Een pictogram een andere naam geven	92
	Meerdere pictogrammen selecteren	92
	Shift+klik: een reeks selecteren	93
	Een selectie ongedaan maken	94
	Ctrl+klik: selectief selecteren	94
	Klikken en slepen: een vlak selecteren	94
	Ctrl+A: alles selecteren	95
	Ctrl+klik: deselecteren	95
	Combineren	96
	Verslepen met de rechtermuisknop	96
	Uw eigen startmenu	97
	Een programma in het startmenu plaatsen	97

	De Prullenbak van Windows	98
	Delete: verwijderen	98
	Items uit de Prullenbak terugzetten	98
	De Prullenbak legen	99
	Ctrl+Z: ongedaan maken	100
Hoofdstuk 6:	Apparaten aansluiten	102
	Een cd of dvd in de computer steken	103
	Windows bekijkt de schijfinhoud	105
	Automatisch afspelen	106
	Een cd of dvd verwijderen uit de computer	107
	Een USB-stick of SD-kaart gebruiken	107
	Heen en weer kopiëren tussen USB en PC	109
	Veilig uitwerpen	110
	Een printer aansluiten en gebruiken	111
	Scannen	115
	Een webcam aansluiten	117
	Een microfoon aansluiten	119
	Vragen of onthouden?	120
Hoofdstuk 7:	Geluid en muziek	122
	Het volume	123
	Het geluid harder of zachter zetten via het bureaublad	123
	Het geluid dempen	124
	Windows-geluiden zachter zetten	124
	Windows Media Player eenmalig instellen	126
	Een muziek-cd afspelen	127
	Kleine en grote weergave	129
	Muziek luisteren vanaf de taakbalk	130
	Afzonderlijk volume voor Windows Media Player	131
	De cd uitwerpen	132
	De muziekbibliotheek van Windows Media Player	132
	Een muziek-cd 'bekijken'	132
	Een muziek-cd rippen	134

	Uw muziek waarderen	137
	Een afspeellijst maken	138
	Verwijderen, maar niets kwijtraken	140
	Synchroniseren met een USB-stick of smartphone	141
Hoofdstuk 8:	Foto's en video's met de app Foto's	144
	Media op de of camera bekijken	145
	De app Foto's	147
	Media importeren naar de vaste schijf	148
	Foto's bekijken	149
	Een foto bewerken	150
Hoofdstuk 9:	Waakhonden van Windows	154
	De zeven vuistregels voor veiligheid	155
	1. Banken sturen nooit e-mail en bellen nooit om uw gegevens	155
	2. Klik niet op hyperlinks in e-mail om in te loggen	157
	3. Logingegevens nooit opslaan	158
	4. Open geen bijlagen van onbekenden	158
	5. Is iets gratis, dan is het nooit voor niets	159
	6. Buitenkansjes bestaan niet	160
	7. Gebruik goede wachtwoorden	160
	Windows doet zijn best, u doet de rest	163
	Irritante vragen	164
	Wat willen internetboeven met uw computer?	164
	Reclame in uw computer en browser	164
	Colportage	165
	SPAM: reclame tussen uw e-mail	165
	Gegevensdiefstal	165
	Bedreiging en chantage zonder hack	166
	Distributiecentrum	166
	Marktonderzoek en cookies	167
	Cookiewetgeving	167
	Hangjongeren	169
	Nooit grappig: de Hoax	169

Een nieuwe computer?	169
Privacyinstellingen van Windows	170
Locatie	171
Windows-beveiliging	172
Windows Update	174
Hoofdstuk 10: Internet verkennen	176
Internet Explorer is nu Edge	177
Hoe werkt internet?	178
De weg naar een website	179
Surfen met Edge	180
Met de zoekmachine naar Wikipedia	182
Vorige en Volgende	186
Hoe werkt een zoekmachine?	187
Vergroten en verkleinen	188
Tabbladen van Edge	189
Favorieten	189
Toevoegen aan Favorieten	190
Naar een favoriete site surfen	191
Een favoriet verwijderen	191
Geschiedenis	192
Een website in de geschiedenis bezoeken	193
Geschiedenis in de werkbalk plaatsen	193
Geschiedenis leegmaken	194
Privé surfen met InPrivate-navigatie	196
Standaard pagina's in Edge	198
De Home-knop	199
Hoofdstuk 11: Chatten en videobellen met Teams	202
Teams openen	203
In de cloud	205
Mensen zoeken met Teams	207
Bijlagen meesturen	209
Asynchrone communicatie	210

	Een chatsessie hervatten	210
	Videobellen	210
	Schermdeling	212
	Meer mogelijkheden	213
Hoofdstuk 12:	E-mail	214
	Mail openen	215
	Een account aanmaken	215
	Ontvangen mail	217
	Mail maken en verzenden	218
	Een bijlage bijvoegen	219
	Mail beantwoorden en conversaties	221
	Een bijlage ontvangen	222
	De bijlage opslaan	224
	Uw eigen handtekening	224
Hoofdstuk 13:	Windows 11½	226
	Mozilla Firefox	227
	Firefox downloaden en installeren	227
	Firefox als standaardbrowser instellen	229
	Twee nuttige add-ons voor Firefox	229
	Zoeken met Firefox en Google	234
	VideoLAN – VLC	235
	VLC downloaden met Firefox en Google	235
	Film-dvd's bekijken	237
	VideoLAN VLC	238
	En nu verder	239
	Index	240

01 ::DE COCKPIT VAN UW PC

U LEERT IN DIT HOOFDSTUK:

- *De computer starten en afsluiten.*
- *Rondneuzen en klikken met de muis.*
- *Verkenner openen en sluiten.*
- *Het startmenu openen.*
- *De computer uitzetten.*

:::01 DE COCKPIT VAN UW PC

Misschien kijkt u voor de eerste maal naar Windows, of misschien bent u al bekend met een oudere versie van Windows. Hoe ervaren u ook bent, Windows 11 bevat zo veel nieuwe elementen, dat een schone start een goede basis is om met Windows 11 te leren werken. In dit eerste hoofdstuk maakt u kennis met de muis en met de elementen die het bureaublad opsieren en tevens toegang geven tot de kracht van uw computer. U krijgt bovendien de hoognodige kennis en informatie over uw computer mee, die eraan bijdraagt dat u 'begrijpt' wat uw computer doet.

DE COMPUTER STARTEN

Voordat u doorgezaagd wordt in dit eerste hoofdstuk over Windows, is het handig om de computer aan te zetten.

- 1 Zorg dat de computer is aangesloten op een stopcontact.
- 2 Zorg dat het beeldscherm bij uw computer aanstaat.
Hebt u een laptop, dan wordt het ingebouwde beeldscherm natuurlijk automatisch met de computer aan- en uitgezet.
- 3 Druk op de aan/uitknop van uw computer om deze aan te zetten.

Nu is het een kwestie van geduld hebben. Er moet heel wat gebeuren in de computer voordat u ermee kunt communiceren.

DE BEELDTAAL VAN WINDOWS

De beeldtaal van Windows is niet door Microsoft bedacht, maar lang voor de eerste Windows-versie door Xerox en daarna Apple. Het is een beproefde beeldtaal waarmee alle moderne besturingssystemen voor computers werken. De gekozen beeldtaal draait om het aloude bureau. Uw bureau, met een pennenbak, een klokje ergens in de hoek, ladebakken eronder waarin u gereedschappen als nieltang en perforator bewaart, maar ook papieren en dossiers. Onder uw bureau staat een prullenbak. De beeldtaal van Windows gaat uit van dit bureau. En veel van wat u ziet en doet verwijst hiernaar.

Het bureaublad zelf is het grote vlak in uw beeldscherm. In Windows heet dat ook het Bureaublad. Op dit bureaublad kunt u van alles neerleggen. Zoals een document waaraan u werkt, of een map vol foto's.

Linksboven op het bureaublad staat de prullenbak. Het is nu eenmaal onmogelijk om deze daadwerkelijk onder het bureaublad van Windows te plaatsen, maar de vergelijking is duidelijk. De prullenbak gebruikt u om dingen weg te gooien die u niet meer nodig hebt.

Aan de onderrand van het beeldscherm ligt een balk: de taakbalk. Deze kunt u vergelijken met de ladebakken onder het bureau. Via de taakbalk gaat u gereedschappen activeren, documenten openen en zaken raadplegen. Zoals de datum en tijd die permanent zichtbaar zijn rechts in de taakbalk.

Drie belangrijke onderdelen in de beeldtaal zijn de gereedschappen (programma's), mappen en documenten. In een map vindt u een of meer documenten. Misschien dat in de map ook nog andere mappen zitten. Om een document te bewerken, hebt u een gereedschap nodig. Bijvoorbeeld een pen of typemachine, die natuurlijk in Windows vervangen zijn door programma's om te typen, te rekenen of te tekenen.

Ergens op het bureaublad.

RONDNEUZEN MET DE MUIS

De muis is het onderdeel van de computer waarmee u dingen in Windows aanwijst. De route die de muis op uw tafelblad aflegt, wordt nauwgezet gevolgd door Windows en wordt in het beeldscherm weergegeven met een pijl. Die witte pijl heet muisaanwijzer. Hebt u een laptop, dan is uw vinger de muis en het touchpad is dan het tafelblad.

Tijdens het sturen met de muis over het tafelblad kijkt u op het beeldscherm naar de bewegingen van de muisaanwijzer.

In de volgende oefening wordt van alles aangewezen met de muis en voorzien van een korte toelichting. Klik nog nergens op met de muis-knoppen; er wordt alleen maar gestuurd met de muis en aangewezen met de muisaanwijzer.

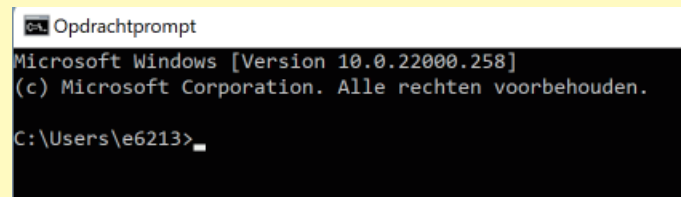
- 1 Stuur de muisaanwijzer naar het midden van het beeldscherm, door de muis over het tafelblad in de gewenste richting te rollen.

APPARATEN LEREN PRATEN

Een computer is een kast vol onderdelen die los van elkaar volstrekt niets kunnen. Er zit geheugen in, een processor die al het denkwerk doet, een grafische kaart die zorgt dat de computer van alles op uw beeldscherm kan laten zien, een vaste schijf waarop bestanden bewaard blijven als de computer geen stroom krijgt, en een moederbord. Het moederbord koppelt alle onderdelen in de computerkast aan elkaar. Dit alles bij elkaar heet hardware (ijzerwaren). Wat al die onderdelen doen is op zich interessant genoeg, maar is volstrekt niet relevant om met de computer te kunnen werken. Net zoals u bij een auto eigenlijk niet hoeft te weten hoe de motor en andere onderdelen werken. Als u maar weet hoe u stuur en pedalen moet bedienen.

De computer heeft stroom nodig, maar dan nog doen al die onderdelen van koper, kunststof en silicium niets zinnigs. Een computer kan immers pas iets doen als u daar opdracht voor geeft.

Communiceren met een zwart scherm met witte letters is mogelijk, maar niet erg handig. Tot 1984 was typen op het toetsenbord in een zwart scherm overigens de enige manier om met de computer te praten. Pas toen Apple in 1984 het systeem met vensters, muis en pictogrammen op de markt bracht, veranderde dit.


```
Opdrachtprompt
Microsoft Windows [Version 10.0.22000.258]
(c) Microsoft Corporation. Alle rechten voorbehouden.
C:\Users\e6213>
```

Sinds 1984 lijkt er meer te zijn veranderd in de wereld dan in duizend jaar middeleeuwen. De computer heeft in die tijd leren communiceren met beelden en leren luisteren naar een rollend aanwijsapparaat – de muis – op uw tafelblad. En sinds enkele jaren kunt u ook zonder muis maar gewoon met uw vingers iets aanwijzen op een beeldscherm. Het toetsenbord is voor de besturing van de computer niet meer noodzakelijk, maar zal meestal nog erg handig zijn. Voor IT'ers is het toetsenbord nog steeds heilig, ondanks alle mooie en handige aanraakschermen en touchpads.

Om door middel van muis, toetsenbord en beeldscherm met de onderdelen in uw computerkast te kunnen praten, is een intelligente tussenlaag nodig. Een soort tolk die begrijpt wat u wilt en uw wensen kan uitleggen aan de harde onderdelen in de kast. Het antwoord van die hardware wordt door dezelfde intelligente tolk weer omgezet in beeld en geluid dat u kunt begrijpen. Aangezien u dit boek in handen hebt is Windows 11 waarschijnlijk uw tolk om met de computer te kunnen praten.

Windows 11 bestaat niet uit harde onderdelen, maar is software. Windows 11 is een uitgebreid pakket met programmacode dat precies past bij de onderdelen in uw computer. Start u de computer op door de aanknop op de kast in te drukken, dan wordt Windows 11 automatisch opgestart, zodat u meteen Windows in beeld krijgt. U hoeft dus nooit in een andere taal met de computer te praten dan in de beeldtaal van Windows.

Laat de muis goed op het tafelblad rusten. Stuert u met de vinger op een touchpad, dan werkt dit vrijwel hetzelfde.

Links in de taakbalk wijst de muis naar de startknop.

- 2 Stuur de muisaanwijzer nu naar het Windows-logo onder in het beeldscherm, door de muis over het tafelblad te rollen. Dit logo ligt links in de reeks knoppen op de taakbalk.
- 3 Stuur de muis nu tot boven het pictogram Prullenbak. Let op dat u nergens op klikt.

De Prullenbak.

N.B.

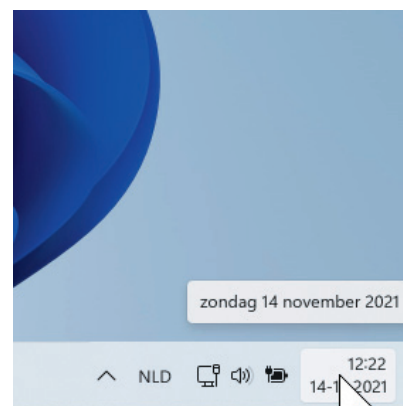
Hebt u een laptop, dan moet u al meteen leren werken met een veel moeilijker te bedienen *touchpad*. Wellicht is het handiger om een gewone muis op uw laptop aan te sluiten. Een muis kost u voor ongeveer 30 euro in elke computerwinkel. De winkelier helpt u graag bij het aansluiten en installeren ervan. Neem uw laptop dus mee naar de winkel als u een muis gaat kopen. Een draadloze muis werkt handiger dan een USB-muis, maar het aansluiten kan de eerste keer iets moeilijker zijn.

Het pictogram van de prullenbak wordt met een half transparant vlak in de achtergrond gemarkeerd. Bovendien verschijnt er een zogenaamde *scherm-tip* met meer informatie over het object dat

door de muis wordt aangewezen. U wijst de prullenbak nu aan met de muis. Zodra u de muisaanwijzer wegstuurt van de prullenbak, verdwijnen het vlak en de schermtip. Deze prullenbak is duidelijk nog leeg. Als er iets in zit, dan ziet u proppen papier in de korf.

TIP

Bij allerlei onderdelen van Windows 11 wordt in een schermtip wat extra informatie gegeven. U kunt de schermtips volstrekt negeren. U hoeft er niet op te klikken en u hoeft ze ook niet weg te klikken of iets dergelijks. De schermtip verdwijnt vanzelf.

Datum en tijd.

- 4 Stuur de muisaanwijzer tot boven de datumvermelding rechts-onder in het beeldscherm.

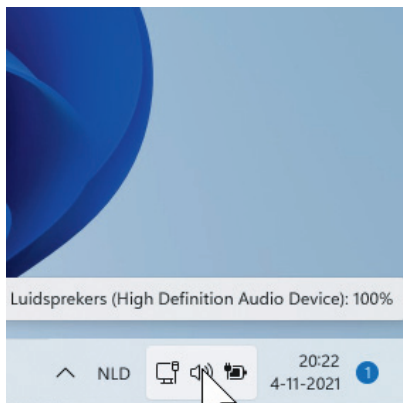
Uw muis hangt nu boven het berichtgebied van de taakbalk. De datum wordt in keurig Nederlands vermeld in een schermtip.

De balk waarin deze datum en tijd staan heet de *taakbalk*. In deze balk vindt u aan de rechterzijde kleine pictogrammen die iets vertellen over uw computer, of over de hardware. Dit deel noemt met het *berichtgebied*.

In het midden van de taakbalk liggen knoppen waarmee u programma's en documenten kunt openen. Sinds Windows 11 ligt deze taakbalk centraal onderin en niet meer in de linkerhoek. In deze taakbalk verschijnen ook de knoppen van de zaken waarmee u bezig bent. Links in deze taakbalk ligt de oude vertrouwde startknop. In de loop van dit boek komen de taakbalk en de startknop uitgebreid aan de orde.

N.B.

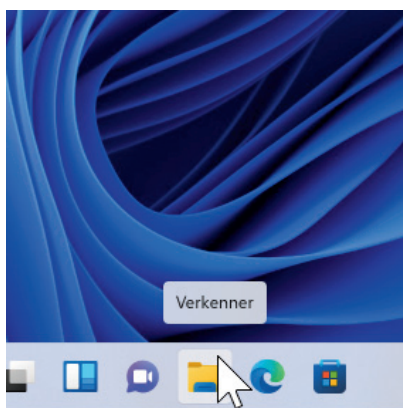
De kans is groot dat uw bureaublad meer pictogrammen bevat dan in de afbeeldingen in dit boek. Veel computerfabrikanten voegen hun eigen software toe aan Windows en plaatsen allerlei pictogrammen op uw bureaublad, waarmee u snel van die software gebruik kunt maken. De bedoeling is dan natuurlijk dat u extra software gaat kopen.

Volume van de luidsprekers.

Verborgen pictogrammen.

Verkenner.

- 5 Stuur de muisaanwijzer iets naar links tot boven het kleine pictogram van de luidspreker.

Een schermtip vertelt u hoe hoog het volume van Windows staat. Dit hoeft niets te zeggen over de hoeveelheid geluid uit uw luidsprekers, want ook daarop kan een volumeknop zitten. Bij een laptop wordt het volume meestal bediend met enkele functietoetsen op het toetsenbord. Gebruikt u die toetsen, dan verandert het volume van Windows ook tegelijk.

- 6 Stuur de muis boven het pijltje in het berichtengebied van de taakbalk.

Programma's en functies die permanent in Windows actief zijn, hebben vaak een pictogram in het *berichtgebied* liggen. Omdat dat soms iets te veel pictogrammen worden, zijn de meeste ervan verborgen onder de pijl. Alleen de belangrijkste zijn altijd zichtbaar.

De muis wordt dadelijk verhuisd naar het middengedeelte van de taakbalk. In dit middengedeelte – dat nu nog bijna leeg is – liggen twee pictogrammen van onderdelen die volgens Microsoft echt standaard bij Windows horen.

- 7 Stuur de muis naar links over de taakbalk tot aan het pictogram met de schermtip *Verkenner*.

Verkenner is het programma waarmee de inhoud van mappen en de computer bekeken kan worden. In de vergelijking van Windows met een bureau, is Verkenner de ladebak van Windows. In de komende hoofdstukken leert u werken met deze Verkenner.

KLIKKEN MET DE MUIS: ALTIJD LINKS, BEHALVE...

Hetzelfde rondje als hiervoor gaat u nog een keer maken, maar deze keer klikt u met de linkermuisknop op de onderdelen. Een muisklik is simpelweg eenmaal de linkermuisknop indrukken en meteen weer loslaten. Klikken doet u als de muis stil ligt. Dit is belangrijker. Klikken terwijl u met de muis rolt, geeft een ander effect.

De linkermuisknop heet ook *primaire muisknop*, omdat u hiermee zaken aanwijst en activeert. De rechtermuisknop noemt men de *secundaire muisknop*.

TIP

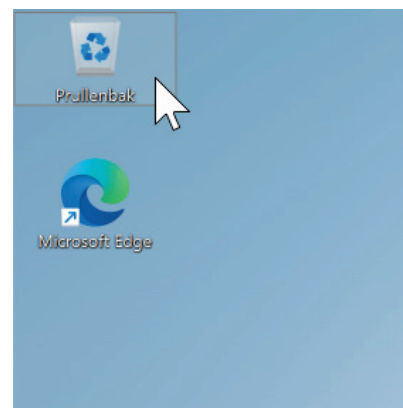
Bent u linkshandig, dan kunt u de muisknoppen via software-instellingen omdraaien. In dat geval is de rechtermuisknop de primaire knop en de linker de secundaire. Vraag uw computerleverancier om hier even mee te helpen. In dit boek bedoelen we met de rechtermuisknop altijd de secundaire muisknop.

In dit boek gaan we voor het gemak uit van een rechtshandige muis. Klikken gebeurt dus met de linkermuisknop. De rechter- of secundaire muisknop wordt alleen voor een specifiek doel gebruikt. Al het andere gebeurt altijd met de linker- of primaire muisknop. Klikken is dus altijd met de primaire muisknop, tenzij expliciet anders wordt vermeld.

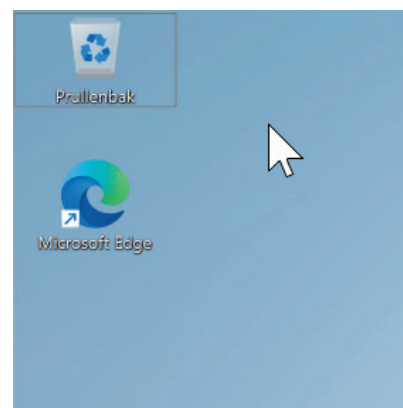
- 1 Stuur de muis tot boven de **Prullenbak** en zorg dat de muis stil ligt.
- 2 Klik dan één keer met de linkermuisknop of primaire muisknop op de **Prullenbak** en laat de muisknop weer los.
- 3 Stuur de muis daarna weer even weg van de prullenbak.
Het pictogram van de prullenbak krijgt een iets helderder vlak erachter. Wat u zojuist gedaan hebt, heet *selecteren*. Klikte u eenmaal op een onderdeel dat op het bureaublad of in Verkenner ligt, dan heet dat selecteren.
- 4 Stuur de muis boven een lege plek op het bureaublad en klik eenmaal met de muis.

U hebt zojuist niets geselecteerd, maar wel de Prullenbak *gedeselecteerd*, een woord dat niet in Van Dale voorkomt. Oftewel: door op niets te klikken, zorgt u ervoor dat een eerder geselecteerd onderdeel niet meer geselecteerd is. De Prullenbak is nu niet meer geselecteerd en het lichte kader erachter verdwijnt.

Selecteren en deselecteren zijn veelvoorkomende handelingen in Windows. Bij vrijwel alle programma's moet u constant dingen selecteren en deselecteren. U komt deze twee uitdrukkingen dus vaak tegen in dit boek.

Klik eenmaal op de Prullenbak.

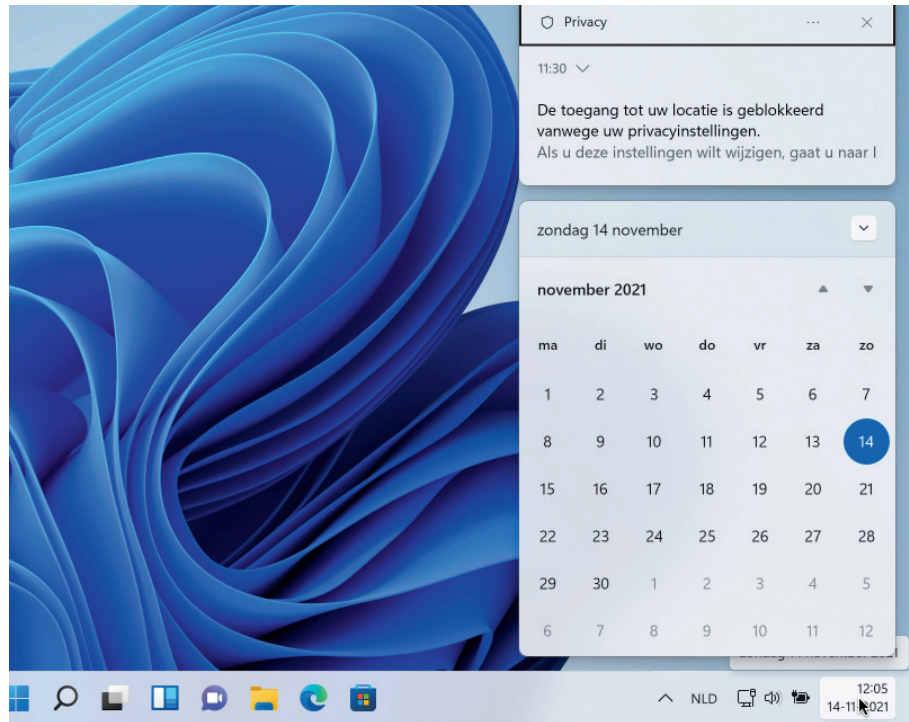

Klik op een lege plek op het bureaublad om te deselecteren.

HET BERICHTGEBIED

- 1 Stuur de muis voor de tweede maal naar de datumvermelding rechts in de taakbalk.
- 2 Klik nu eenmaal op de **datum- en tijdsvermelding**.

Datum en tijd.

Een paneel wordt geopend met daarin een kalender – de datum is gemarkeerd – en een klok met de huidige tijd.

Klikt u op een onderdeel in de taakbalk, dan klikt u op een knop. De onderdelen in de taakbalk zijn allemaal knoppen waarmee u een bepaalde functie of een programma activeert.

- 1 Klik ergens op een lege plek op het bureaublad, zodat het paneel Datum en tijd verdwijnt.
- 2 Stuur de muis tot boven de knopjes met een pijltje omhoog, ook rechts in de taakbalk.
- 3 Klik dan op de pijl omhoog.

Een paneel verschijnt met informatie over acties die in of met Windows uitgevoerd moeten worden. Dit kan één enkel knopje zijn, of meerdere meldingen bevatten. Stuur u de muis boven deze knop, dan ziet u of er belangrijke acties zijn voor de veiligheid van Windows. Dit komt later in dit boek aan de orde.

- 4 Klik weer ergens op het bureaublad van Windows om het paneel te sluiten.

VERKENNER OPENEN EN SLUITEN

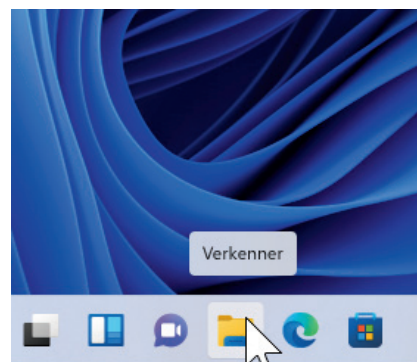
De onderdelen rechts in het berichtgebied laten steeds een paneel verschijnen als u erop klikt. Met de onderdelen midden in de taakbalk opent u een programma. Veruit het belangrijkste programma van Windows is Verkenner. Dankzij deze verkenner kunt u de inhoud van uw computer bekijken. Daar vindt u dus ook alle mappen en documenten.

- 1 Stuur de muis tot boven de knop van **Verkenner** in de taakbalk.
- 2 Klik eenmaal op de knop **Verkenner**.

Meteen wordt een venster geopend dat een groot deel van het bureaublad bedekt. Aan dit fenomeen heeft Windows zijn naam te danken: het venster. Een dergelijk venster bestaat uit een rand (is dat dan het kozijn?) waar doorheen u van alles kunt zien.

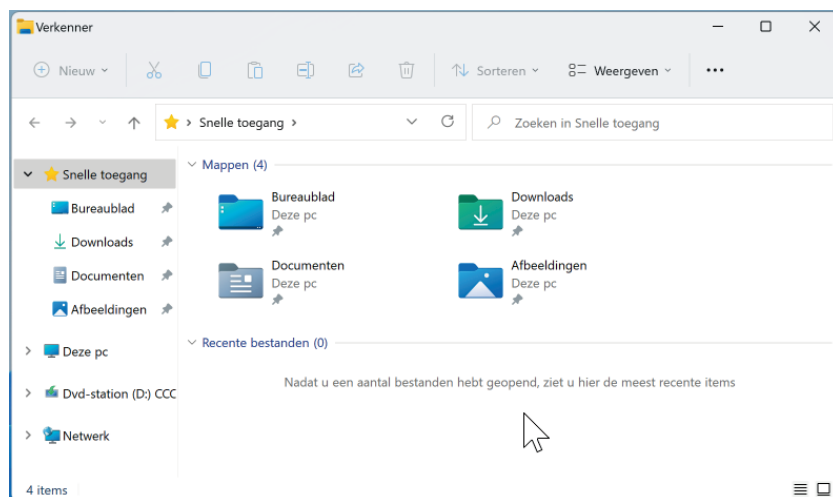

Actiecentrum.

Klik in de taakbalk op Verkenner.

Verkenner.

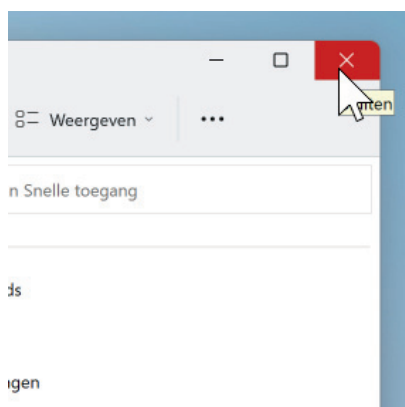

In het venster van de verkenner ziet u in de linkerkolom een verticale lijst met vermeldingen van 'plekken' in uw computer. Zoals *Snelle toegang* (wat in oudere versies van Windows Favorieten heette). U ziet er *Deze pc* en indien van toepassing ook *Netwerk*. Deze linkerkolom heet de *navigatiekolom*.

In het grote middenpaneel van de verkenner worden de belangrijkste mappen van Windows 11 getoond: Afbeeldingen, Documenten, Downloads en Bureaublad. Dezelfde onderdelen komt u ook tegen in de linkerkolom als onderdelen van de vermelding *Snelle toegang*. In een volgend hoofdstuk komt dit uitgebreid aan de orde.

De vermelding *Snelle toegang* in de linkerkolom is van een blauwe achtergrond voorzien, wat erop wijst dat dit onderdeel geselecteerd is. U kunt dit ook zien in de horizontale witte balk erboven, waar *Snelle toegang* vermeld staat.

Alle onderdelen die in het midden van dit verkennervenster liggen, kunt u selecteren door er met de muis op te klikken. Alle onderdelen die in de navigatiekolom en in de balk aan de bovenzijde van het venster liggen, zijn knoppen die een bepaalde taak activeren. In de volgende hoofdstukken leert u werken met de verkenner.

Het sluitvak zit altijd rechtsboven in de hoek van elk venster.

- 1 Stuur de muis naar de rechterbovenhoek van het venster, om precies te zijn: naar de kleine knop met het kruis erin. Deze knop heet al sinds de eerste versie van Windows het sluitvak, ook wel *sluitknop* of *de knop Sluiten*. Vrijwel elk venster heeft een sluitvak, waarmee het venster gesloten kan worden.
- 2 Klik eenmaal met de linkermuisknop op de knop **Sluiten**. Men noemt dit meestal de sluitknop of het sluitvak.

Het venster wordt gesloten. Dit venster bood u uitzicht op de inhoud van de computer. Door het venster te sluiten, verandert er niets in de computer zelf. U neemt alleen het uitzicht weg.

HET SNELMENU – DE RECHTERMUISKNOP

U hebt nu een aantal malen met de linker- of primaire muisknop geklikt om ‘dingen’ in Windows te selecteren, of om via een knop onderdelen te activeren. Bent u linkshandig, dan was dit omgekeerd dus de rechtermuisknop. We zouden ook kunnen spreken van de wijsvingerknop, maar sommige muizen hebben deze knop op de plek van de duim zitten, dus ook die naam gaat niet altijd op.

In de loop van het boek worden veel onderdelen in Windows besproken en getoond en vrijwel altijd moet daarbij met de primaire muisknop worden geklikt. Eigenlijk klikt u altijd met de primaire muisknop, tenzij expliciet anders wordt vermeld. U leest dan: *klik met de muis...* en u weet dat dat de primaire muisknop moet zijn.

LET OP

Het wordt nog verwarrender als u een laptop hebt waarbij de secundaire muisknop niet is ingesteld als tap op het rechterdeel van het touchpad, maar waarbij u even moet doordrukken op het touchpad om deze secundaire muisknop te simuleren. Bij de meeste laptops is in te stellen hoe het touchpad zich gedraagt en hoe u de verschillende soorten *kliks* kunt geven.

De muis kan echter meer kunstjes dan deze ene klik met de primaire muisknop:

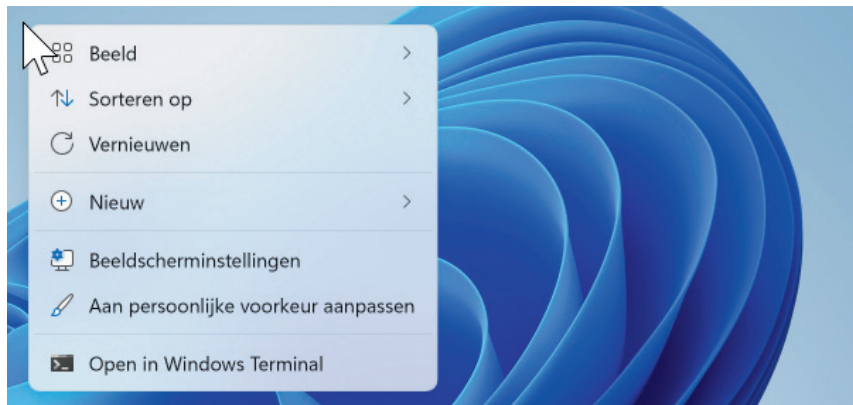
- klikken met de secundaire (of rechter-) muisknop;
- dubbelklikken;
- tripelklikken;
- klikken en slepen;
- Ctrl+klikken, Shift+klikken en meer combinaties met toetsen.

Al deze handelingen komen aan de orde. In deze paragraaf krijgt u een voorproefje van klikken met de rechter- of secundaire muisknop.

- 1 Klik met de secundaire muisknop op een lege plek op het bureaublad.

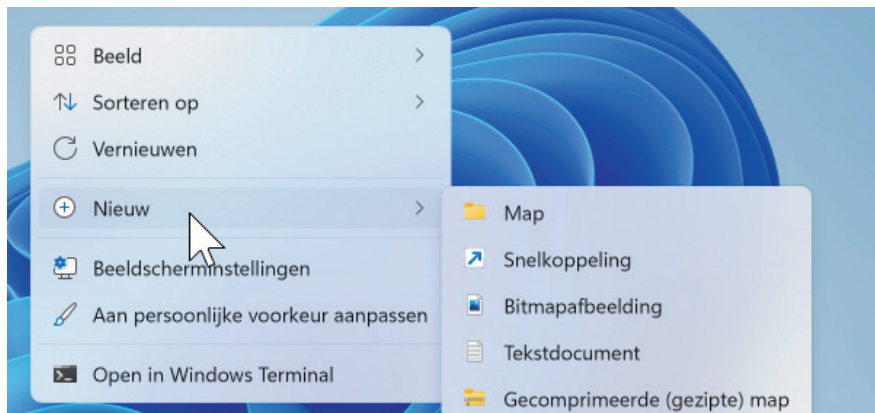
Meteen verschijnt een menu als een klein vlak boven het bureaublad. U hebt zojuist een *snelmenu* tevoorschijn getoverd. Een snelmenu toont altijd opdrachten die handig zijn bij het onderdeel waarop u met de rechtermuisknop geklikt hebt. Bij elk onderdeel in Windows toont een snelmenu dus andere opdrachten.

Een snelmenu met relevante opdrachten.

- 2 Stuur de muis door het snelmenu naar de vermelding **Nieuw**. Het snelmenu klapt verder uit en vertoont een *vervolgmenu*. Zolang u nergens op klikt, wordt er niets geactiveerd en kunt u rustig met de muis door dit snelmenu en vervolgmenu rollen. Wilt u een opdracht in een snelmenu activeren, dan gebruikt u weer de primaire muisknop.

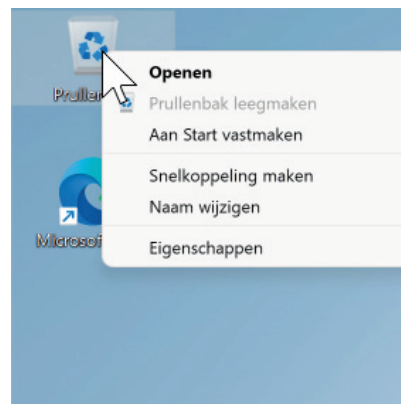
Nieuw.

De rechter- of secundaire muisknop is dus alleen voor het tevoorschijn halen van een snelmenu. Nergens anders voor! Al het andere – dus ook het kiezen van een item in zo'n snelmenu – doet u weer met de gewone primaire muisknop.

- 3 Klik met de linkermuisknop ergens op een lege plek op het bureaublad om dit snelmenu te laten verdwijnen.
- 4 Klik met de secundaire muisknop op een pictogram op het bureaublad. Bijvoorbeeld op de Prullenbak.

Ook nu verschijnt weer een snelmenu maar dan met andere opdrachten. Deze opdrachten zijn relevant voor het object waarop geklikt werd. Zoals bij de prullenbak de opdracht **Prullenbak leegmaken**. Zit er niets in de prullenbak, dan is deze optie in het snelmenu lichtgrijs en kunt u er niet op klikken.

Andere opdrachten in het snelmenu.

Er zijn twee manieren om een snelmenu te sluiten. Ofwel door ergens op een lege plek op het bureaublad te klikken, ofwel door op het toetsenbord op de toets Esc (*escape* betekent ontsnappen) te drukken. Deze toets zit vrijwel altijd linksboven op het toetsenbord. Het snelmenu verdwijnt uit beeld.

In de loop van dit boek wordt geregeld met een snelmenu gewerkt als tweede en meestal handige methode om een bepaalde plek of een bepaald 'ding' in Windows te bereiken. Leer werken met dit snelmenu, want het is bijzonder handig.

PANIEK

Zeker tijdens de eerste hoofdstukken zal het voorkomen dat u per ongeluk ergens op klikt en dat er iets gebeurt wat u niet verwacht. Iets verschijnt in uw beeldscherm waar u niet op gerekend had. Paniek, maar gelukkig is dat nergens voor nodig. Het volgende kunt u achtereenvolgens proberen als er een venster, menu of iets anders spontaan verschijnt.

- 1 Druk op de toets Esc, linksboven op het toetsenbord.
- 2 Klik in een spontaan geopend venster (met de primaire muisknop) eenmaal in het sluitvak rechtsboven en wacht even af.

- 3 Sluit de computer af en start deze opnieuw op. Dit is wel een laatste redmiddel.

WINDOWS EN DE COMPUTER AFSLUITEN

De belangrijkste knop van Windows hebt u bij deze rondleiding nog niet gebruikt: de *startknop*.

N.B.

Vanaf het prille begin van Windows kent het systeem de startknop. De knop die het *startmenu* opent, waarin alles van Windows en de computer te vinden is. Bij Windows 8 raakte Microsoft even de weg kwijt en werden startknop en startmenu verbannen. Voortaan moesten gebruikers via een veel omslachtiger weg met tegeltjes en de zogenaamde *charms* Windows bedienen. Creatieve programmeurs losten dat meteen op door een alternatieve startknop met startmenu te ontwikkelen. Bij Windows 10 is Microsoft van deze dwaling teruggekeerd. Bij Windows 11 zien we kleine wijzigingen aan de startknop, zoals de verhuizing van de knoppen naar het midden van de taakbalk. Maar de startknop werkt nog steeds en eigenlijk weer net zo vriendelijk als voor al die dwalingen. Het startmenu dat daarmee wordt geopend heeft een nieuw maar praktisch jasje, waaruit de irritante live tegels, vol beweging, overbodige informatie en reclame, zijn verbannen en alleen praktische en veelgebruikte zaken alle ruimte krijgen. Heerlijk rustig. De focus van Windows ligt weer op werken met de computer. Alle reclame en andere stoorzenders zijn verdwenen.

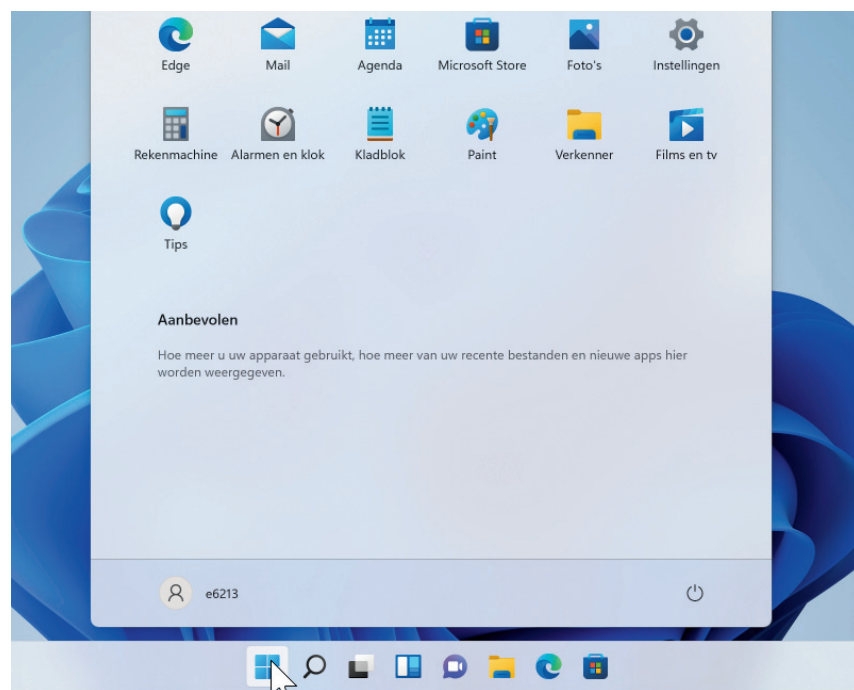
Windows afsluiten en de computer (het apparaat) uitzetten zijn eigenlijk een en dezelfde handeling. De computer als elektronisch apparaat wordt automatisch uitgezet nadat Windows is afgesloten.

Als u een computer met een los beeldscherm hebt, is het na het uitzetten van Windows, ook raadzaam om het beeldscherm uit te zetten. Dit om stroom te besparen en de geringe kans op doorbranden uit te slui-

ten. Een computer met beeldscherm die samen aanstaan, vergen honderden watt aan stroom, vergelijkbaar met circa vijftig spaarlampen.

Laat computer of beeldscherm dus niet onnodig aanstaan, maar sluit de computer af als u gaat koffiedrinken of eten. Dat geeft de computer ook even de tijd om af te koelen. Bovendien is het opnieuw opstarten voor een computer hetzelfde als een flinke nachtrust voor u: een frisse start. Het uitzetten van Windows gaat als volgt.

- 1 Stuur de muis naar links in de taakbalk en klik op de **startknop**.

Het startmenu.

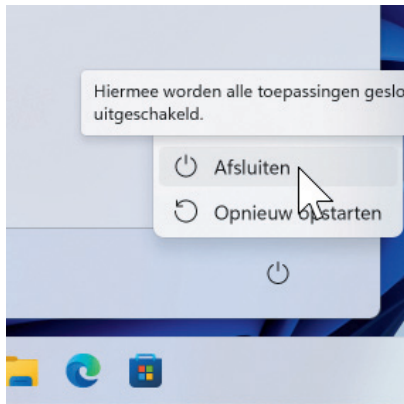
Het startmenu van Windows 11 verschijnt in beeld. U ziet knoppen die populaire programma's openen. Onderin liggen enkele belangrijke knoppen, zoals de knop Aan/uit.

- 2 Klik op **Aan/uit**.

Een klein uitklapmenu toont enkele opties, zoals de **Slaapstand**, **Opnieuw opstarten** en **(Bijwerken en) Afsluiten**. **Afsluiten** is de opdracht die de computer volledig uit zet.

Aan/Uit.

Afsluiten.

Updates verwerken.

TIP

Schermtips verschijnen te pas en te onpas. Soms verdwijnen menuopties onder een schermtip. U kunt net doen of deze schermtip er niet ligt. Windows verplaatst of verwijdert de schermtip als deze in de weg ligt.

- 3 Klik op **Afsluiten** (of **Bijwerken en afsluiten**) om de computer uit te zetten.

Windows is snel in afsluiten, althans dat lijkt. Als Windows een zwart beeldscherm toont, is de computer nog lang niet klaar met uitzetten. Eerst moet Windows netjes worden afgesloten en daarna wordt de computer zelf uitgezet. Dit duurt ongeveer een minuut nadat het scherm al op zwart is gesprongen. Hebt u een laptop, wacht dan met het dichtklappen van het beeldscherm tot de lampjes van de laptop uit zijn!

